

Informacja środowiskowa o charakterze finansowym w zewnętrznej sprawozdawczości przedsiębiorstwa

Anna Balicka*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest ukazanie rodzaju oraz zakresu informacji środowiskowych o charakterze finansowym ujawnianych w zewnętrznej sprawozdawczości przedsiębiorstwa. *Metodologia badania* – przy pisaniu artykułu zastosowano następujące metody badawcze: studia literaturowe, analizę, indukcję i wnioskowanie. Niezbędne również były raporty zrównoważonego rozwoju, raporty roczne oraz dane i informacje publikowane na oficjalnych stronach internetowych przedsiębiorstw. *Wynik* – przedstawiono pojęcie i klasyfikację informacji o środowisku, scharakteryzowano istotę zewnętrznej sprawozdawczości przedsiębiorstwa oraz przeprowadzono analizę zewnętrznych raportów wybranych przedsiębiorstw pod kątem ujawniania informacji środowiskowych o charakterze finansowym. *Oryginalność/Wartość* – wartością artykułu jest przedstawienie stanu oraz scharakteryzowanie niedoskonałości w prezentowanych informacjach środowiskowych o charakterze finansowym.

Słowa kluczowe: informacja o środowisku, sprawozdawczość, ujawnianie informacji o środowisku

Wprowadzenie

Głównym celem artykułu jest ukazanie rodzaju oraz zakresu informacji środowiskowych o charakterze finansowym ujawnianych w zewnętrznej sprawozdawczości przedsiębiorstwa. Działalność gospodarcza ma duży wpływ na środowisko przyrodnicze, dlatego ważne jest, aby przedsiębiorstwa dostarczały określonych informacji o swoim oddziaływaniu na otoczenie zewnętrzne.

Dlatego też, aby osiągnąć zamierzony cel główny artykułu, wyznaczono następujące cele częściowe:

- przedstawienie pojęcia i klasyfikacji informacji o środowisku,
- scharakteryzowanie istoty zewnętrznej sprawozdawczości przedsiębiorstwa,
- przeprowadzenie analizy zewnętrznych raportów wybranych przedsiębiorstw pod kątem ujawniania informacji środowiskowych o charakterze finansowym.

Dążąc do osiągnięcia wymienionych celów, sformułowano również następujące tezy:

1. Informacja o środowisku o charakterze finansowym stanowi ważny, ale zbyt mało szczegółowo opisywany element zewnętrznej sprawozdawczości przedsiębiorstwa.

* mgr Anna Balicka, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, ul. Komandorska 118-120, 53-345 Wrocław, e-mail: anna.balicka@ue.wroc.pl.

2. Pojawianie się coraz dokładniejszych informacji finansowych dotyczących wszelkich działań przedsiębiorstwa na rzecz ochrony środowiska świadczy o wzroście świadomości ekologicznej interesariuszy zewnętrznych.
3. Jednostki gospodarcze w sprawozdawczości zewnętrznej ograniczają się głównie do ujawniania informacji ekologicznych, które są wymagane regulacjami prawnymi.

Przy pisaniu artykułu zastosowano następujące metody badawcze: studia literaturowe, analizę, indukcję i wnioskowanie. Niezbędne również były raporty zrównoważonego rozwoju, raporty roczne oraz dane i informacje publikowane na oficjalnych stronach internetowych przedsiębiorstw.

1. Pojęcie i klasyfikacja informacji o środowisku

Informacje o środowisku stanowią zbiór danych interdyscyplinarnych (Hřebíček 2005). Informacja o środowisku jest również nazywana informacją ekologiczną, informacją środowiskową lub informacją dotyczącą środowiska, wszystkie te pojęcia na potrzeby niniejszego artykułu zostały uznane za tożsame. Wybrane definicje informacji o środowisku zostały przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1

Wybrane definicje informacji o środowisku

Autor/Akt prawny	Definicja
Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	<p>Informacje o środowisku są to informacje udostępniane w formie ustnej, pisemnej, wizualnej, dźwiękowej, elektronicznej lub innej formie dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stanu elementów środowiska, takich jak: powietrze, woda, powierzchnia ziemi, kopaliny, klimat, krajobraz i obszary naturalne, w tym bagna, obszary nadmorskie i morskie, a także rośliny, zwierzęta i grzyby oraz inne elementy różnorodności biologicznej, w tym organizmy genetycznie zmodyfikowane, oraz wzajemnych oddziaływań między tymi elementami – emisji, w tym odpadów promieniotwórczych, a także zanieczyszczeń, które wpływają lub mogą wpłynąć na elementy środowiska – środków, takich jak: środki administracyjne, polityki, przepisy prawne dotyczące środowiska i gospodarki wodnej, plany, programy oraz porozumienia w sprawie ochrony środowiska, a także działań wpływających lub mogących wpłynąć na elementy środowiska oraz na emisje i zanieczyszczenia, jak również środków i działań, które mają na celu ochronę tych elementów – raportów na temat realizacji przepisów dotyczących ochrony środowiska – analiz kosztów i korzyści oraz innych analiz gospodarczych i założeń wykorzystanych w ramach wymienionych środków i działań – stanu zdrowia, bezpieczeństwa i warunków życia ludzi, oraz stanu obiektów kultury i obiektów budowlanych – w zakresie, w jakim oddziałują na nie lub mogą oddziaływać: stany elementów środowiska lub wpływające na nie wymienione emisje i zanieczyszczenia oraz środki
S. Czaja, A. Becla	Informacja ekologiczna to wszelkie rodzaje informacji, które identyfikują problemy powstające na styku środowisko przyrodnicze a człowiek i społeczeństwo, oraz wszelkie formy jego aktywności
Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz	<p>Informacja dotycząca środowiska oznacza każdą informację w pisemnej, wizualnej, słownej, elektronicznej lub jakiegokolwiek innej materialnej formie, dotyczącą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stanu elementów środowiska, takich jak powietrze i atmosfera, woda, gleba, grunty, krajobraz i obiekty przyrodnicze, różnorodność biologiczna oraz jej składniki, w tym genetycznie zmodyfikowane organizmy, oraz wzajemnego oddziaływania pomiędzy tymi elementami

Autor/Akt prawny	Definicja
dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska sporządzona w Aarhus, w Danii, w dniu 25 czerwca 1998 r.	<ul style="list-style-type: none"> – czynników, takich jak substancje, energia, hałas i promieniowanie, a także działań i środków, włączając w to środki administracyjne, porozumienia dotyczące ochrony środowiska, wytyczne polityki, ustawodawstwo, plany i programy, które mają lub mogą mieć wpływ na elementy środowiska w zakresie określonym powyżej, oraz rachunków zysków i strat i innych ekonomicznych analiz lub opracowań wykorzystywanych przy podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska – stanu zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, warunków życia ludzkiego, miejsc o znaczeniu kulturowym oraz obiektów budowlanych, w zakresie, w jakim wpływa lub może wpływać na nie stan elementów środowiska lub, za pośrednictwem tych elementów, czynniki, działania lub środki wymienione powyżej
B. Poskrobko, T. Poskrobko	Informację ekologiczną należy traktować jako specyficzny rodzaj informacji, odnoszącej się do stanu środowiska przyrodniczego i oddziaływania na środowisko, wynikającej z aktywności gospodarczej człowieka

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ustawa z dnia 3 października 2008..., Czaja, Becla (2007), Konwencja z 25 czerwca 1998..., Poskrobko, Poskrobko (2012).

Informacje o środowisku posiadają następujące cechy (Becla i in. 2010):

- pozwalają ocenić znaczenie środowiska przyrodniczego w istnieniu cywilizacji,
- stanowią podstawę szacowania skutków negatywnego wpływu na środowisko,
- ułatwiają zdefiniowanie właściwego i niewłaściwego oddziaływania na otoczenie,
- umożliwiają poznawanie środowiska przyrodniczego i panujących w nim zależności,
- pozwalają określić problemy powstające w wyniku antropogenicznego wpływu na środowisko przyrodnicze,
- wpływają na właściwe kształtowanie ludzkiego oddziaływania na środowisko.

Wśród informacji środowiskowych można wyróżnić, ze względu na ich charakter, pięć kategorii: prawną, polityczną, społeczną, ekonomiczną i techniczną. Poszczególne kategorie zostały szczegółowo scharakteryzowane w tabeli 2.

Tabela 2

Klasyfikacja informacji środowiskowych

Kategorie informacji środowiskowej	Charakterystyka poszczególnych kategorii informacji środowiskowej
Informacja o charakterze prawnym	Odzwierciedlanie stanu prawnego dotyczącego środowiska przyrodniczego oraz wskazywanie odpowiednich przepisów wykonawczych
Informacja o charakterze politycznym	Baza do podejmowania decyzji dotyczących środowiska oraz prezentowanie działań instytucji rządowych i organizacji społecznych, opisywanie zasad kompetencji i odpowiedzialności
Informacja o charakterze społecznym	Odzwierciedlanie między innymi stanu proekologicznej postawy społeczeństwa lub stanu świadomości ekologicznej
Informacja o charakterze ekonomicznym	Prezentowanie zagregowanych danych charakteryzujących stopień realizacji polityki ekologicznej państwa, funkcjonowanie środków i instytucji zarządzania środowiskiem oraz instrumentów zarządzania środowiskiem
Informacja o charakterze technicznym	Opisywanie: <ul style="list-style-type: none"> – stanu środowiska przyrodniczego w układzie jego podstawowych elementów oraz podstawowych ekosystemów – obciążenia środowiska przyrodniczego z wyodrębnieniem jego rodzaju i źródeł – stopnia pozatechnicznej antropopresji na środowisko w układzie terytorialnym i według jego rodzaju – stanu podstawowych ekosystemów

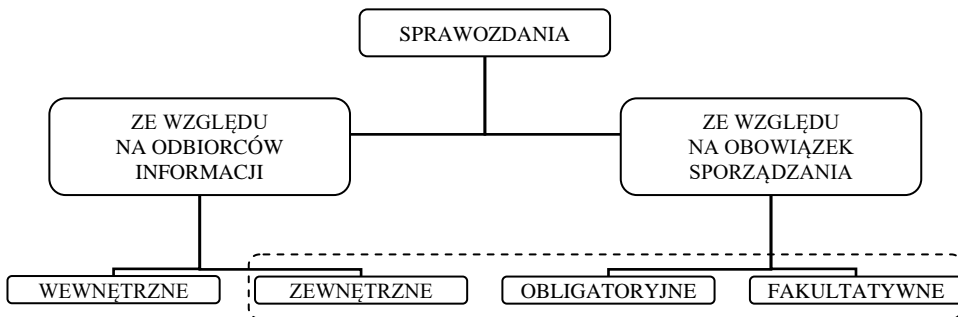
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sej-Kolasa (2002).

Informacja ekologiczna jest generowana, przetwarzana, przekazywana, gromadzona i udostępniana głównie w następujących systemach: monitoringu środowiska, statystyki publicznej oraz w systemie administracyjnym. Źródła te są uzupełniane badaniami naukowymi (Poskrobko, Sidorczyk 2007). Informacja o środowisku znajduje swoje odzwierciedlenie również w sprawozdawczości podmiotów gospodarczych. Informacja środowiskowa docierająca oraz generowana przez przedsiębiorstwa może dotyczyć aktualnego lub pożądanego stanu środowiska przyrodniczego. Informacje te spełniają przede wszystkim dwie funkcje, ostrzegawczą i stymulującą. Alarmują przed wystąpieniem pewnych ograniczeń oraz pozwalają określić strategię przyszłego rozwoju jednostki (Czaja, Becla 2007).

2. Zewnętrzna sprawozdawczość przedsiębiorstwa

Sprawozdawczość w działalności przedsiębiorstw obejmuje gromadzenie i przetwarzanie informacji oraz sporządzanie raportów i sprawozdań opisujących różne aspekty działania przedsiębiorstwa. W ujęciu ogólnym sprawozdawczość jest bardzo pojemną kategorią pojęciową i może przybierać różne formy (Nita 2014).

Podstawową klasyfikację sprawozdań generowanych przez przedsiębiorstwa przedstawia rysunek 1. Ze względu na obowiązek sporządzania sprawozdań można wyróżnić sprawozdania: obligatoryjne, które są sporządzane z mocy odpowiednich przepisów oraz fakultatywne, których sporządzanie wynika z wewnętrznych potrzeb jednostki. Stosując kryterium adresatów sprawozdań można wyodrębnić sprawozdania: zewnętrzne, których adresatami są jednostki z otoczenia przedsiębiorstwa i wewnętrzne, które są przeznaczone dla jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa (Nowak 2014).

Rysunek 1. Typologia sprawozdań sporządzanych w przedsiębiorstwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Nita (2009).

Przedmiotem zainteresowania niniejszego artykułu są w szczególności sprawozdania zewnętrzne, obligatoryjne oraz fakultatywne, które zostały zaznaczone przerywaną linią na rysunku 1. Sprawozdania zewnętrzne mogą być wykorzystywane przez odbiorców zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Ich docelowym przeznaczeniem jest jednak dostarczenie informacji osobom i instytucjom oceniającym przedsiębiorstwo, do podejmowania decyzji dotyczących relacji z przedsiębiorstwem (Kowalak 2014).

Zewnętrznym obligatoryjnym sprawozdaniem sporządzanym przez wszystkie spółki giełdowe jest raport roczny. Raport roczny powinien zawierać co najmniej (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009...):

- a) pismo prezesa zarządu lub osoby zarządzającej emitenta;
- b) wybrane dane finansowe;
- c) roczne sprawozdanie finansowe;
- d) sprawozdanie zarządu lub osoby zarządzającej na temat działalności emitenta w okresie objętym raportem rocznym i zasad sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego;
- e) oświadczenie zarządu lub osoby zarządzającej ze wskazaniem ich nazwisk i stanowisk, że wedle ich najlepszej wiedzy, roczne sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową emitenta oraz jego wynik finansowy;
- f) oświadczenie zarządu lub osoby zarządzającej stwierdzające, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego, został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci, dokonujący badania tego sprawozdania, spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi;
- g) opinię podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym, zawierającą w odniesieniu do sprawozdania z działalności emitenta opinię, czy informacje zawarte w tym sprawozdaniu uwzględniają przepisy rozporządzenia i są zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym, oraz raport podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych z badania rocznego sprawozdania finansowego.

Raport roczny nie musi obejmować roku kalendarzowego, ale musi pokrywać się z rokiem obrotowym.

Do zewnętrznych fakultatywnych sprawozdań przedsiębiorstwa należy zaliczyć raporty obejmujące informacje dotyczące odpowiedzialności ekologicznej podmiotu. Przedsiębiorstwa nie są zobligowane do ich sporządzania i publikowania. Występowanie tego typu sprawozdań jest spowodowane niewystarczającą pojemnością informacyjną obligatoryjnej sprawozdawczości względem interesariuszy zewnętrznych oraz potrzebą uwzględniania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa (Nita 2014).

3. Informacja środowiskowa o charakterze finansowym w wybranych sprawozdaniach jednostek gospodarczych

Na potrzeby artykułu przeanalizowano trzy obligatoryjne zewnętrzne sprawozdania oraz trzy fakultatywne zewnętrzne sprawozdania przedsiębiorstw z branży motoryzacyjnej zawierające informacje o środowisku przedsiębiorstw pochodzących z trzech różnych kontywentów. Skala działalności podmiotów jest bardzo rozległa, co zwiększa prawdopodobieństwo generowania i publikowania finansowych informacji o środowisku ze względu na koszty, których mała jednostka nie byłaby w stanie ponieść oraz zakres i różnorodność działań, jakie podejmują tylko duże przedsiębiorstwa. Branża motoryzacyjna została wybrana celowo ze względu na jej wpływ na środowisko przyrodnicze. Wszystkie jednostki zamieszczają w zewnętrznej sprawozdawczości środowiskowej wykaz finansowych informacji o środowisku, robią to jednak w odmienny sposób.

Porównanie zakresu oraz rodzaju ujawnień informacji środowiskowych o charakterze finansowym zamieszczonych w raportach zrównoważonego rozwoju oraz raportach rocznych General Motors, Toyota Motor Corporation oraz Volkswagen Group zostały w syntetyczny sposób ujęte w tabeli 3.

Wszystkie jednostki uwzględniają w swoich sprawozdaniach zewnętrznych informacje środowiskowe o charakterze finansowym, jednak większość w zakresie minimalnym. Powszeczne są informacje o całkowitej wielkości wydatków poniesionych na rzeczy ochrony środowiska, jednak brakuje wyszczególnienia jakie pozycje kosztowe składają się na daną kwotę ogólną. Jedynie zestawienie informacji finansowych o środowisku generowane przez Toyotę Motor Corporation można uznać za znaczne, chociaż również nie całkowite. Przedsiębiorstwo to publikuje informacje o kosztach ponoszonych w związku z działalnością na rzecz ochrony środowiska nawet w dwóch układach kosztów, ale jest zdecydowanie zbyt mało informacji na temat korzyści, jakie ponosi jednostka z tytułu podejmowanych działań oraz poczynionych inwestycji.

Sposób wyrażania finansowych informacji ekologicznych we wszystkich analizowanych raportach jest różnorodny. Odniesienie danych finansowych do lat poprzednich pozwala na zobrazowanie pewnego zakresu działań przedsiębiorstwa, jednak brakuje szerszych odniesień do średniej branży lub innego podmiotu. Jedynym podmiotem, który donosi wymiar środowiskowy do średniej z branży jest Volkswagen Group i jest to incydentalny sposób prezentowania informacji. Forma prezentowania informacji jest wystarczająca i właściwie dobrana do prezentowanych informacji. W raportach można spotkać objaśnienia dotyczące rodzaju i zawartości danej kategorii finansowej, która może być mało precyzyjna lub zawierać różnorodne koszty, ułatwia to przekaz zamieszczanych informacji, powinno być to znacznie bardziej rozwinięte.

Tabela 3

Porównanie zakresu oraz rodzaju ujawnień informacji o środowisku o charakterze finansowym zamieszczonych w sprawozdawczości zewnętrznej trzech koncernów motoryzacyjnych

Volkswagen Group	General Motors	Toyota Motor Corporation
Kontynent, na którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa		
Europa	Ameryka Północna	Azja
Raport roczny		
Wydatki poniesione na ochronę środowiska w podziale na inwestycje i koszty operacyjne. Koszty operacyjne poniesione na ochronę środowiska z wyszczególnieniem kosztów:	Zobowiązania środowiskowe	Brak
<ul style="list-style-type: none"> – zarządzania odpadami – kontroli zanieczyszczeń wody – kontroli zanieczyszczeń powietrza – oczyszczania gleby – ochrony klimatu – ochrony/pięlegnacji klimatu – kontroli hałasu 		
Raport zrównoważonego rozwoju		
Koszty ochrony środowiska w podziale na koszty inwestycyjne (kapitałowe) i koszty operacyjne.	Brak.	<p>Układ kosztów wyodrębniony przez przedsiębiorstwo</p> <p>Inwestycje środowiskowe – koszty, których poniesienie przyniesie korzyści w przyszłości, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wydatki na badania i rozwój b) wydatki związane z recyklingiem c) pozostałe (np. certyfikaty ISO, edukacja i szkolenia) d) inwestycje w aktywa trwałe: <ul style="list-style-type: none"> – inwestycje w aktywa trwałe służące przede wszystkim do działań na rzecz ochrony środowiska: działania prewencyjne przeciwko globalnemu ociepleniu, przetwarzanie odpadów, działania prewencyjne przeciw zanieczyszczeniom – wydatki na działania na rzecz ochrony środowiska zawarte w normalnych inwestycjach w aktywa trwałe. <p>Koszty utrzymania – koszty inne niż inwestycje w ochronę środowiska, w szczególności:</p>

Volkswagen Group	General Motors	Toyota Motor Corporation
Kontynent, na którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa		
Europa	Ameryka Północna	Azja
		<p>a) wydatki związane ze środkami ochrony środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przetwarzaniem odpadów - oczyszczaniem ścieków - ograniczaniem zanieczyszczeń powietrza - globalną ochroną środowiska <p>b) budowanie świadomości (reklama, public relations, itp.)</p> <p>c) profesjonalny personel ochrony środowiska</p> <p>d) odtwarzanie środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekultywacja gleby i wód gruntowych - wycofywanie z obiegu samochodów. <p>Układ kosztów wyodrębniony przez państwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty obszarów biznesowych - zmniejszenia i zwiększenia kosztów - koszty administracyjne - koszty badań i rozwoju - społeczne koszty działalności - koszty rekultywacji środowiska. <p>Efekty ekonomiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redukcja kosztów zużycia energii poprzez zastosowanie środków mających na celu oszczędność energii - redukcja kosztów przetwarzania odpadów - sprzedaż dóbr podlegających recyklingowi - pozostałe
Odniesienia finansowych informacji środowiskowych		
Względem lat poprzednich	Względem lat poprzednich	Względem lat poprzednich
Waluta ujawnianych informacji środowiskowych		
EURO	DOLAR	YEN
nie ujęto kosztów amortyzacji aktywów trwałych		

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Strategy, Economy...* (2013), *Connecting you...* (2014), *Sustainability Report...* (2014), *Annual Report, Year...* (2014), *Moving ideas...* (2014), *Annual Report...* (2014).

Uwagi końcowe

Pojawianie się coraz większej ilości informacji środowiskowych z wyszczególnieniem informacji finansowych w sprawozdawczości przedsiębiorstw świadczy o wzroście świadomości ekologicznej interesariuszy zewnętrznych i zachodzenia zjawiska antropopresji. Generowanie finansowych informacji środowiskowych jest ważne zarówno dla interesariuszy zewnętrznych, jak i wewnętrznych na potrzeby podejmowania decyzji w przedsiębiorstwie. Finansowa informacja środowiskowa stanowi ważny, ale zbyt mało szczegółowo opisywany element zewnętrznej sprawozdawczości przedsiębiorstwa. Tylko w jednym z sześciu przeanalizowanych sprawozdań szczegółowość przedstawionych informacji o tej tematyce była zadowalająca, chociaż możliwa do udoskonalenia. Jednostki gospodarcze w sprawozdawczości zewnętrznej ograniczają się głównie do ujawniania informacji ekologicznych, które wymagane są regulacjami prawnymi. Sporządzanie fakultatywnej oraz obligatoryjnej sprawozdawczości zawierającej finansowe informacje środowiskowe związane jest niewątpliwie z generowaniem kosztów, jakie ponosi podmiot gospodarczy, w celu wyodrębniania bardziej szczegółowych pozycji kosztów i przychodów. Zapewnia to jednak właściwą komunikację z otoczeniem zewnętrznym, a w przyszłości może pozwolić na wygenerowanie korzyści dla przedsiębiorstwa.

Literatura

- Annual Report 2013* (2014), General Motors Company, www.gm.com/content/dam/gmcom/COMPANY/Investors/Stockholder_Information/PDFs/2013_GM_Annual_Report.pdf (5.03.2015).
- Annual Report, Year ended March 31, 2014* (2014), Toyota Toyota Motor Corporation, www.toyota-global.com/investors/ir_library/annual/pdf/2014/ar14_e.pdf (5.03.2015).
- Becla A., Czaja S., Zielińska A. (2010), *Ecological information management in the context of sustainable development. Chosen issues*, Publishing House – I-BiS, Wrocław-Jelenia Góra.
- Connecting you to What's Important – 2013 Sustainability Report* (2014), General Motors, <http://gmsu.sustainability.com/fancybox/pdfs/gm2013sr.pdf> (13.02.2015).
- Czaja S., Becla A. (2007), *Ekologiczne podstawy procesów gospodarowania*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Łangego we Wrocławiu, Wrocław.
- Hřebíček J. (2005), *Globalne systemy informacji środowiskowej*, w: *Międzynarodowe zarządzanie środowiskiem. Tom II: Instrumenty i systemy zarządzania*, red. M. Kramer, J. Brauweiler, Z. Nowak, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z dnia 25 czerwca 1998 roku, Dz. Urz. UE L 124/4.
- Sprawozdawczość zarządcza* (2014), red. R. Kowalak, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
- Moving ideas, Annual Report 2013* (2014), Volkswagen, www.volkswagenag.com/content/vwcorp/content/en/homepage.bin.html/marginalparsys/textandimage_2/downloadFile/GB%2B2013_e.pdf (5.03.2015).
- Nita B. (2009), *Rola rachunkowości zarządczej we wspomaganiu zarządzania dokonaniem przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
- Nita B. (2014), *Sprawozdawczość zarządcza*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Nowak E. (2012), *Analiza sprawozdań finansowych*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Poskrobko B., Poskrobko T. (2012), *Zarządzanie środowiskiem w Polsce*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Poskrobko B., Sidorczyk E. (2007), *Informacja ekologiczna*, w: *Zarządzanie środowiskiem*, red. B. Poskrobko, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, DzU nr 33, poz. 259, z późn. zm.

- Sej-Kolasa M. (2002), *Podstawy zarządzania informacją o środowisku*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław.
- Strategy, Economy, People, Environment, Indicators, Sustainability Report 2013* (2014), Volkswagen Group, www.volkswagenag.com/content/vwcorp/info_center/en/publications/2014/05/Group_Sustainability_Report_2013.bin.html/binarystorageitem/file/Volkswagen_SustainabilityReport_2013.pdf (13.02.2015).
- Sustainability Report 2014* (2014), Toyota Motor Corporation, www.toyota-global.com/sustainability/report/sr/pdf/sustainability_report14_fe.pdf (13.02.2015).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, DzU nr 199, poz. 1227.

ENVIRONMENTAL INFORMATION OF FINANCIAL TYPE IN EXTERNAL REPORTING OF COMPANIES

Abstract: *Purpose* – the purpose of paper is to show the type and scope of environmental information of a financial nature disclosed in external reporting of company. *Design/Methodology/approach* – when writing the article, the following research methods: literature studies, analysis, induction and inference. Were also necessary for sustainable development reports, annual reports, and data and information published on the official websites of companies. *Findings* – the paper presents the concept and classification of information about the environment, characterized the essence of external reporting of company and the analysis of external reports for selected companies to disclose environmental information of financial type. *Originality/Value* – the value of this article is to present the state and the characterization of the imperfections in the presented environmental information of a financial type.

Keywords: information about the environment, reporting, disclosure of information on the environment

Cytowanie

- Balicka A. (2015), *Informacja środowiskowa o charakterze finansowym w zewnętrznej sprawozdawczości przedsiębiorstwa*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 873, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 77, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 469–478; www.wneiz.pl/firfu.